

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Social- og Ældreudvalget
Christiansborg
1218 København K
DK Danmark

Dato: 24. marts 2021
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Mikkel Holt Christensen
Sagsnr.: 2021-0032/36-0042
Dok.: 1884354

Besvarelse af spørgsmål nr. 408 (Alm. del) fra Folketingets Social- og Ældreudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 408 (Alm. del), som Folketingets Social- og Ældreudvalg har stillet til justitsministeren den 9. marts 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 408 (Alm. del) fra Folketingets Social- og Ældreudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvor mange gange der i de seneste 10 år er nedlagt påstand henholdsvis afsagt dom om ”rettighedsfrakendelse indtil videre”, jf. straffelovens § 79, stk. 3, i sager på voksen-socialområdet og ældreområdet?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Rigsadvokaten har undersøgt mulighederne for at trække oplysninger fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS) om antallet af sager på voksen-socialområdet og ældreområdet, hvor der har været nedlagt påstand og er afsagt dom om rettighedsfrakendelse indtil videre, jf. straffelovens § 79, stk. 3.

POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem, der er opbygget således, at der journaliseres på en gerningskode, som knytter sig til en eller flere lovovertrædelser. I forbindelse med sagens afslutning registreres en afgørelsestype, som angiver straffesagens resultat. POLSAS vil således kunne bruges som et redskab til at oplyse bl.a., hvor mange anmeldelser eller afgørelser der vedrører en given lovovertrædelse. Det vil derimod ikke uden videre være muligt at trække data af mere detaljeret karakter.

Det bemærkes i den forbindelse, at der i POLSAS ikke findes en gerningskode vedrørende rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79, stk. 3, på voksen-socialområdet og ældreområdet. Det er derfor ikke muligt ved elektronisk udtræk fra POLSAS at tilvejebringe oplysninger om antallet af påstande og domme om rettighedsfrakendelse. Det vil således forudsætte en omfattende manuel gennemgang af et stort antal sager, hvis de ønskede oplysninger skal tilvejebringes.

2. Rigsadvokaten kan generelt bemærke, at en erhvervsudøver kan frakendes autorisationen på baggrund af et strafbart forhold, jf. straffelovens §§ 78-79.

I sager, hvor en person er sigtet for at have begået forhold, som kan have betydning for den pågældendes stilling eller virksomhed, skal anklagemyndigheden være særligt opmærksom på, om sagerne rejser spørgsmål om rettighedsfrakendelse efter straffelovens §§ 78-79, jf. Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om rettighedsfrakendelse, pkt. 4.1.

Straffesager, hvor den tiltalte har en autorisation inden for voksen-socialområdet og ældreområdet, kan omfatte forhold af meget forskellig karakter og grovhed. Det vil derfor altid bero på en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, om anklagemyndigheden nedlægger påstand om rettighedsfrakendelse, herunder om påstanden er indtil videre, jf. straffelovens § 79, stk. 3. I den forbindelse vil det bl.a. indgå i vurderingen, om den strafbare adfærd begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen, jf. straffelovens § 79, stk. 2, jf. § 78, stk. 2.

Rigsadvokaten kan som eksempler på *rettighedsfrakendelse indtil videre* henvide til følgende eksempler fra trykt retspraksis:

I en sag afgjort af Østre Landsret den 1. februar 2019, som gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2019 side 530, havde den tiltalte overtrådt lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, idet hun i en periode på ca. 2 ½ år havde arbejdet som sygeplejerske, selvom hun var frataget sin autorisation som sygeplejerske som følge af, at hun tidligere havde overtrådt lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed. Tiltalte blev idømt 20 dages fængsel, der blev gjort betinget med vilkår om udførelse af samfundstjeneste. Desuden fandt retten, at der efter forholdets karakter og tidligere overtrædelse var nærliggende fare for misbrug af virksomhed som sygeplejerske og med pleje- og behandlingsfunktioner, og tiltalte blev indtil videre frakendt retten til at udøve virksomhed som sygeplejerske samt retten til at udøve virksomhed, der indebærer pleje- eller behandlingsfunktioner på plejehjem, i beskyttede boliger, på sygehusafdelinger eller lignende steder, som væsentligt bebos eller har ophold af personer svækket af alder, handicap, sygdom eller lignende, eller i de pleje- eller behandlingskrævendes eget hjem, jf. straffelovens § 79, stk. 2, 1. pkt., jf. stk. 1, jf. § 78, stk. 2.

I en anden sag afgjort af Østre Landsret den 26. november 2015, som gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2016 side 236, havde den tiltalte overtrådt straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, ved som hjemmeplejevikar at have voldtaget en 88-årig kvinde i dennes hjem. Tiltalte blev idømt 2 ½ års fængsel. Landsretten fandt, at der efter forholdets karakter var nærliggende fare for, at tiltalte på ny ville misbruge sin stilling, og tiltalte blev indtil videre frakendt retten til at udøve virksomhed, der indebærer plejefunktioner på plejehjem, i beskyttede boliger, sygehusafdelinger eller lignende steder, som i det væsentligste bebos af personer svækket af alder, sygdom eller lignende, eller i plejekrævende personers hjem, jf. straffelovens § 79, stk. 2, jf. § 78, stk. 2.

I en tredje sag afgjort af Østre Landsret den 1. september 2004, som gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2004 side 649, havde den tiltalte overtrådt straffelovens § 144, § 155 og § 282 ved

som kommunal hjemmehjælper at have udnyttet en 88-årig mand til at udstede checks på i alt 337.400 kr. Tiltalte blev idømt 8 måneders fængsel (dissens). Tiltalte blev desuden indtil videre frataget retten til udøve virksomhed som social- og sundhedshjælper eller anden virksomhed, der indebærer plejefunktioner, på plejehjem, i beskyttede boliger, sygehusafdelinger eller lignende steder, som væsentligt bebos af personer svækket af alder, sygdom eller lignende, eller i de plejekrævedes eget hjem, jf. straffelovens § 79, stk. 2, 1. pkt.”